

ending. An American poet and representative of the New York School, **Frank O'Hara**, is known for his poetry about homosexuality, urban life, and romantic relationships. His collection *"Lunch Poems"* (1964) contains many such themes.

Thus, these writers and poets laid the groundwork for modern queer literature, exploring complex issues of identity, sexuality, and societal norms through artistic imagery and personal stories. Their influence remains significant today.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуброва О.В. Цикл Волта Вітмена "Діти Адама" у світлі квір-теорії / Наукові записки університету Острозька академія". Серія "Філологічна" : збірник наукових праць / укладачі : І.В. Ковальчук, Л.М. Коцюк. Острог : Видавництво Національного університету "Острозька академія". 2016. Вип. 61. С. 244–246.
2. Марія Тетерюк. Між дискурсом і матерією: переосмислення тіла у квір-дослідженнях. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/tema-sezonu/mizh-diskursom-i-materieyu-pereosmislennya-tila-u-kvir-doslidzhennyah-134304.html> (Дата звернення: 10.09.2024).

Кривоніс Максим Іванович

викладач,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

СУЧАСНІ КИТАЙСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ)

Широкі перспективи для проведення зіставного аналізу характерних особливостей ідеографічних (китайська) та флективних (українська) мов вимагають глибокого розуміння проблематики майбутніх розвідок та певних наукових оглядів напрацювань в галузі. Предметом нашого дослідження є особливості дослідження та останні напрацювання напряму когнітивістики в Китаї на матеріалі китайської мови.

Класичні концепції когнітивної лінгвістики з'явилися в Китаї з 1982 року, після публікації робіт Дж. Лакоффа і Ч. Філлмора в китайському журналі "Linguistics Abroad" [1, с. 42]. Варто зазначити, що на формування китайської когнітивної лінгвістики вагомий вплив мали теорія когнітивної граматики Р. Лангакера, теорія когнітивної семантики Л. Талмі, теорія когнітивної метафори Дж. Лакоффа, теорія концептуального змішування Ж. Фоконьє та теорія конструктивної граматики А. Голдберга. Однак китайські дослідження мають свою специфіку, оскільки вчені у своїх наукових розвідках зосередились на поясненні лінгвістичних фактів замість обґрунтування та застосування певних когнітивних теорій.

Перші згадки досліджень на материковому Китаї можна знайти в роботі Шень Цзясюаня, де порівнюються репрезентація ментального простору в китайській та англійській мовах. Згодом китайські та американські вчені Дж. Тай (James H-Y Tai) та Френк Ф.С. (Frank F.S. Hsieh) опублікували серію

перекладних статей, у яких описали когнітивно-лінгвістичний підхід до аналізу китайської мови. В цих роботах було описано теоретико-методологічний апарат когнітивної лінгвістики, наприклад “просторова метафора”, “іконічна мотивація”, “символічна концептуалізація”, “принцип часової послідовності”, “принцип часового обсягу” [1, с. 43]. Вказані принципи та методи були в подальшому застосовані для дослідження китайського синтаксису та семантики. Також було доведено взаємодію іконічності та абстрактності часових виразів у китайській мові, доведено відображення культурного впливу на граматичній структурі з допомогою використання понять “сцена”, “зображення”, “схема”, “профіль”, “траєкторія” та “орієнтир”. Згодом інші дослідники провели ґрунтовні розвідки традиційних китайських тематик: категорія числа, частини мови, застосування частки (的) тощо.

Група китайських вчених провела ґрунтовні розвідки в царині дослідження теорії метафори (Лін Шуву), ключових когнітивних дослідницьких напрямів (Вень Сюй), філософських основ когнітивної лінгвістики (Ван Їн). Серед відомих робіт варто згадати праці “Когнітивна прагматика” (Сюн Сюелян), “Вступ до когнітивної лінгвістики” (Чжао Яньфан), “Когнітивна лінгвістика та метафора” (Лан Чунь), “Вступ до когнітивної семантики (Шу Дінфан” та “Дослідження конструктивної граматики” (Ван Їнь) [1, с. 44].

З 2000-х років когнітивна лінгвістика в Китаї вже має у своєму доробку тисячі статей з дослідження прототипу, схем, ментального простору, концептуальної інтеграції, метафори та метонімії, опорної точки, зв’язаності та конструкцій [1, с. 44]. Увага дослідників зосереджена на конструктивній граматиці, поєднанні когнітивних теорій з іншими принципами риторики, соціолінгвістики, комп’ютерної лінгвістики, корпусної лінгвістики, аналізу дискурсу, засвоєння другої мови, письмового та усного перекладу, а також на питаннях культурології та літературознавства.

Якщо коротко підсумувати наукові розвідки Цюань Ваня та Чжун Ліня [1, с. 44–60], то протягом останніх п’ятнадцяти років в Китаї досліджуються *проблеми китайської мови* (зокрема проблема функціонування синтаксичного паратаксису в китайській мові з використанням теорії концептуального змішування Ж. Фоконьє та М. Тернера, проблема синтаксичної іконічності з використанням принципу часової послідовності, питання когнітивної семантики та суб’єктивності інтерпретації ментальних образів в мові, дослідження диспозиційної маніпулятивної ба-конструкції, дитранзитивної заі-конструкції); *дослідження питання категоризації частин мови* (зокрема питання інклюзивної моделі категоризації іменників та дієслів (віднесення китайських іменників в категорію суперіменників, а дієслів в категорію віддієслівних іменників)), дослідження різниці тлумачення концептуальних категорій в китайській та західній класичній теорії та застосування теорії Р. Лангакера про обмежений та необмежений характер морфологічних форм китайських прикметників (проста та редуплікативна форма); *дослідження метафори та метонімії* (зокрема демонстрація особливостей онтологічної та синтаксичної китайської метафори, лексикалізації та граматикалізації buguo (в значенні “просто”) та риторичного феномену китайської

“безперервної метонімії”); дослідження з позиції використання блендінгу та гаплогії (модель Ж. Фоконьє з врахуванням успадкування емерджентних структур); застосування теорій конструктивної граматики (вживання двоперехідних специфічно властивих китайській мові граматичних структур: gei-конструкції (в значенні “давати”), lian-конструкції (в значенні “навіть”)); дослідження частки *de* (дослідження феномену атрибутивного заміщення частки *de* із застосуванням іконічного принципу пріоритетності ідентифікації, використання частки *de* в якості концептуального номіналізатора між людьми та тваринами); вивчення питання існування неправильних речень в китайській мові (два речення без належної пунктуації чи відповідних сполучників) та ін.

В перспективі перед китайськими дослідниками стоїть завдання систематизації теорії китайських мов та діалектів Китаю, залучення ідей традиційної китайської філософії для розробки загальних лінгвістичних теорій, перейняття досвіду та нових міждисциплінарних тенденцій розвитку галузі когнітивної лінгвістики та розробка принципів та методології [2, с. 143], аналіз різниці в інтерпретації відмінностей між носіями китайської мови та їхніми західними колегами в мисленні, поведінці та культурі для пояснення китайських граматичних категорій. Китайські дослідники зосередяться на проведенні зіставного аналізу подібностей та відмінностей різних мовних явищ, аналізу впливу мови на способи когніції та розвиток культури, дослідженнях когнітивного образу та культурного фону граматики китайської мови.

Сподіваємося що зазначені особливості та напрацювання китайських науковців в галузі когнітивних досліджень різних аспектів китайської мови стануть в нагоді для проведення ґрунтовних зіставних граматичних розвідок у вітчизняному мовознавстві та поглибленні наукової інтеграції України та Китаю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Wan Q., Lin Z. Cognitive Linguistics in China. *The Palgrave Handbook of Chinese Language Studies* / ed. by Ye, Z. Palgrave Macmillan, Singapore, 2022. P. 44–65. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-16-0924-4_10 (дата звернення: 15.11.2024)
2. Цзюй Ю. Когнітивна лінгвістика в Китаї: нові тенденції розвитку. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2019. Випуск 2 (66). С. 9–16. DOI: <https://doi.org/10.17721/2520-6397.2019.2.19> (дата звернення: 15.11.2024)

Кутаєва Надія Олегівна

здобувач третього рівня вищої освіти,
Львівський національний університет імені Івана Франка

ІРЛАНДСЬКІ КУЛЬТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ У ТУРИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ФЕНОМЕН ‘CRAIC’

Останнім часом Ірландія здобуває дедалі більшу популярність, приваблюючи туристів не лише своїми природними пейзажами, а й унікальною культурною спадщиною. Проте, попри зростаючий інтерес до ірландської